

C-99/24. sz. [Chmieka]ⁱ ügy

Előzetes döntéshozatal iránti kérelem

A benyújtás napja:

2024. február 7.

A kérdést előterjesztő bíróság:

Sąd Rejonowy w Koszalinie (Lengyelország)

Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat kelte:

2024. január 31.

Felperes

G.M.K.-Z.B.M.

Alperes:

S. O.

Ügyszám: [omissis]

V É G Z É S

2024. január 31.

A Sąd Rejonowy w Koszalinie w I Wydziale Cywilnym (koszalini kerületi bíróság, első polgári osztály, Lengyelország) az alábbi összetételben: [omissis]

a K.-i G.M.K.-Z.B.M. által

S. O. ellen indított kereset

alapján

fizetés teljesítése tárgyában [folyamatban lévő jogvitában]

Koszalinban tartott zárt ülésen

ⁱ A jelen ügy neve fiktív. Az nem egyezik az eljárásban részt vevő egyetlen fél valódi nevével sem.

a következőképpen határozott:

- 1) A bíróság [omissis] cikk alapján felfüggeszti az eljárást,
- 2) a bíróság a jelen végzés elválaszthatatlan részét képező mellékletben foglaltak szerinti tartalommal előzetes döntéshozatal iránti kérelmet terjeszt az Európai Unió Bírósága elé.

([omissis] bíró)

ELŐZETES DÖNTÉSHOZATALRA UTALÁS

A kérdést előterjesztő bíróság:

Sąd Rejonowy w Koszalinie (koszalini kerületi bíróság)

az alábbi összetételben: [omissis]

A kérdést előterjesztő bíróság előtti ügy száma [omissis]

Az alapeljárás felei és képviselőik:

Felperes: K.-i G.M.K.-Z.B.M., képviseli: [omissis] jogtanácsos

Alperes: S. O., képviseli: [omissis] jogtanácsos és [omissis] ügyvéd

A kérdések tartalma:

- 1) Úgy kell-e értelmezni a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2012. december 12-i 1215/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 66. cikkét, hogy az „eljárás megindítása” alatt a felperes által valamely peres ügyben történő keresetindítást, vagy felülvizsgálati kérelemnek az alperes által ezen ügy jogerős befejezését követően történő előterjesztését is kell érteni?

A fenti kérdésre adott választól függően:

- 2) Úgy kell-e értelmezni a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2000. december 22-i 44/2001/EK tanácsi rendelet II. fejezetét,

másodlagosan pedig a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2012. december 12-i 1215/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet II. fejezetét,

hogyan az egyik tagállam területén lakóhellyel rendelkező személy egy másik tagállam bírósága előtt az e másik tagállamban található ingatlan szerződéses jogalap nélküli használatáért járó kártalanítás megfizetése érdekében perelhető?

Az alapeljárás tárgya és a releváns tényállás

- 1 2013. március 15-én G. M. K. a Sąd Rejonowy w Koszalinie (koszalinai kerületi bíróság) előtt keresetet indított T., S., M. és Sz. O. ellen egy Koszalinban (Lengyel Köztársaság) található önkormányzati lakásnak a bérleti szerződés megszűnését követően szerződéses jogalap nélkül történő használatáért járó kártalanítás megfizetése érdekében. A felperes valamennyi alperes lengyelországi lakcímét megadta. Az ügyben fizetési meghagyást bocsátottak ki, amelyet az egyik alperes az összes többi alperes nevében lengyelországi címen vett át. A fizetési meghagyást nem támadták meg, jogerőre emelkedett, és azt végrehajthatónak nyilvánították.
- 2 A bírósághoz címzett, 2023. július 7-i levelében S. O. sikeresen nyújtott be ellentmondást a fizetési meghagyás ellen, kérve az ügy újbóli vizsgálatát és vele szemben a 2013. március 15-i kereset elutasítását. Az alperes azzal érvelt, hogy a lengyel bíróság nem rendelkezik joghatósággal, és arra hivatkozott, hogy 2007 óta Hollandiában rendelkezik lakóhellyel, az önkormányzattal pedig soha nem kötött bérleti szerződést a szóban forgó lakásra vonatkozóan.
- 3 A felperes G. M. K. azt állítja, hogy az alperesek között olyan szoros jogviszony áll fenn, hogy a pénzösszeg megfizetésével kapcsolatos ügyeket együttesen kell tárgyalni. Az alperesek mindannyian rokonok, és együtt éltek a felperes lakásában. E lakás bérleti szerződését 1994-ben kizárólag T. O. (a többi alperes anyja) kötötte meg. T. O. bérleti szerződését felmondták, és 2007-ben elrendelték valamennyi alperesnek a szóban forgó lakásból való kilakoltatását.

Nemzeti szabályozás

- 4 Az ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (a bérlok jogainak védelméről, az önkormányzati lakásállományról és a polgári törvénykönyv módosításáról szóló, 2001. június 21-i törvény) 18. cikkének (1) bekezdése:

A lakást jogcím nélkül birtokba vevő személyek a kilakoltatás időpontjáig havonta kártalanítást kötelesek fizetni.

- 5 A Kodeks postępowania cywilnego (polgári perrendtartás) 505. cikke:
  1. § Az alperes ellentmondást nyújthat be a fizetési meghagyás ellen.

2. § *A fizetési meghagyás az ellentmondás által vitatott rész tekintetében semmis. Az ugyanazon követeléssel és valamely megítélt követeléssel vagy követelésekkel szemben csak az egyik alperes által benyújtott ellentmondás csak az érintett követelések tekintetében eredményezi a fizetési meghagyás semmisségét.*

Az uniós jog

- 6 A polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2012. december 12-i 1215/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet:

66. cikk (1) bekezdése E rendelet kizárólag 2015. január 10. napján vagy azt követően indított eljárásokra, az alaki követelményeknek megfelelően az említett napon vagy azt követően kiállított vagy nyilvántartásba vett közokiratokra és az említett napon vagy azt követően jóváhagyott vagy megkötött perbeli egyezségekre alkalmazandó.

5. cikk (1) bekezdése Valamely tagállamban lakóhellyel rendelkező személy más tagállam bíróságai előtt kizárólag e fejezet 2–7. szakaszában megállapított rendelkezések alapján perelhető.

7. cikk Valamely tagállamban lakóhellyel rendelkező személy más tagállamban az alábbiak szerint perelhető: [...]

3. *jogellenes károkozással, jogellenes károkozással egy tekintet alá eső cselekménnyel vagy ilyen cselekményből fakadó igényvel kapcsolatos ügyekben annak a helynek a bírósága előtt, ahol a káresemény [helyesen: kárt okozó esemény] bekövetkezett vagy bekövetkezhet;*

8. cikk Valamely tagállamban lakóhellyel rendelkező személy perelhető továbbá:

- (1) *amennyiben több személy együttes perlése esetén az adott személy az alperesek egyike, bármely alperes lakóhelyének vagy székhelyének bírósága előtt, feltéve hogy a keresetek között olyan szoros kapcsolat áll fenn, hogy az elkülönített eljárásokban hozott, egymásnak ellentmondó határozatok elkerülése érdekében célszerű azokat együttesen tárgyalni és róluk együtt határozni;*

24. cikk A felek lakóhelyére való tekintet nélkül valamely tagállam következő bíróságai kizárólagos joghatósággal rendelkeznek:

1. *az olyan eljárásokra, amelyeknek tárgya ingatlanon fennálló dologi jog vagy ingatlan bérlete, illetve hasznóbérlete, annak a tagállamnak a bíróságai, ahol az ingatlan található.*

- 7 A polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2000. december 22-i 44/2001/EK tanácsi rendelet:

3. cikk (1) bekezdése Valamely tagállamban lakóhellyel rendelkező személy más tagállam bíróságai előtt kizárólag e fejezet 2–7. szakaszában megállapított rendelkezések alapján perelhető.

5. cikk Valamely tagállamban lakóhellyel rendelkező személy más tagállamban perelhető: [...]

3. jogellenes károkozással, jogellenes károkozással egy tekintet alá eső cselekménnyel vagy ilyen cselekményből fakadó igényvel kapcsolatos ügyekben annak a helynek a bírósága előtt, ahol a káresemény [helyesen: kárt okozó esemény] bekövetkezett vagy bekövetkezhet;

6. cikk Valamely tagállamban lakóhellyel rendelkező személy perelhető továbbá:

1. amennyiben több személy együttes perlése esetén az adott személy az alperesek egyike, bármely alperes lakóhelyének bírósága előtt, feltéve, hogy a keresetek között olyan szoros kapcsolat áll fenn, hogy az elkülönített eljárásokban hozott, egymásnak ellentmondó határozatok elkerülése érdekében célszerű azokat együttesen tárgyalni és róluk együtt határozni;

22. cikk A lakóhelyre való tekintet nélkül a következő bíróságok kizárólagos joghatósággal rendelkeznek:

1. olyan eljárásokra, amelynek tárgya ingatlanon fennálló dologi jog vagy ingatlan bérlete, illetve hasznóbérlete, annak a tagállamnak a bíróságai, ahol az ingatlan található.

Az uniós jog értelmezésének szükségessége

- 8 A bírósági eljárásnak ebben a szakaszában a Sąd Rejonowy w Koszalinienek (koszalini kerületi bíróság) el kell bírálnia S. O. alperesnek a lengyel bíróság joghatóságának hiányára alapított kifogását. A felperes az állítja, hogy a lengyel bíróság rendelkezik ilyen joghatósággal, és hogy a jogszabályok helyes értelmezése e tekintetben számos, az önkormányzat területén élők lakhatási szükségleteinek kielégítésével kapcsolatos ügyben bír jelentőséggel. Amennyiben a kifogás megalapozottnak bizonyul, a bíróság elutasítja az önkormányzat 2013. március 15-i keresetét, és fennáll az alperessel szembeni végrehajtás megszüntetésének jogalapja.
- 9 A jogvita tárgya a Koszalinban (Lengyel Köztársaság) található önkormányzati lakás S. O. alperes által a 2011 és 2012 közötti vitatott időszakban való használatáért fizetendő díj iránti követelés. Az alperesnek akkoriban nem volt joga az említett lakáshoz. Az alperes korábban gyermekként a lakásra bérleti

szerződést kötő édesanyjával együtt lakott a vitatott lakásban. Miután az önkormányzat felmondta a bérleti szerződést, lengyel bíróság rendelte el az alperesek egész családjának kilakoltatását. Az önkormányzat azt állítja, hogy a család a kilakoltatási határozat ellenére sem hagyta el a lakást. S. O. alperes ezzel szemben azt állítja, hogy 2007-ben véglegesen Hollandiába költözött. Az eddigi eljárás során megállapítást nyert, hogy a felperes 2013. március 15-i keresete benyújtásának időpontjában és az alperes 2023. július 7-i ellentmondása benyújtásának időpontjában S. O. alperes Hollandiában rendelkezett lakóhellyel.

- 10 A más ingatlanának használatáért járó díjazás kifizetésével kapcsolatos ügy polgári jogi ügynek minősül, és az alábbi rendeletek hatálya alá tartozik:
- a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2012. december 12-i 1215/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet; és
  - a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2000. december 22-i 44/2001/EK tanácsi rendelet.
- 11 Elsősorban annak meghatározása maradt vitás, hogy e rendeletek közül időbeli hatályára tekintettel az ügyben melyik alkalmazandó. A 1215/2012 rendelet 66. cikkének (1) bekezdése szerint *e rendelet kizárólag 2015. január 10. napján vagy azt követően indított eljárásokra [...] alkalmazandó.*
- 12 Kételyek merülnek fel azzal kapcsolatban, hogy „az eljárás megindítása” kifejezés az alperessel szemben fizetés iránti kereset G. K. általi indításának időpontjára (2013. március 15.) vagy az alperes ellentmondásának felülvizsgálati kérelemmel együtt történő benyújtására (2023. július 7.) vonatkozik.
- 13 Ezt követően, azon első kérdésre adott választól függően, hogy melyik rendeletet kell alkalmazni az adott ügyben, az adott rendelet joghatósági rendelkezéseit kell elemezni. A két rendelet rendelkezéseinek megfogalmazása e tekintetben azonos.

A fenti ügy joghatósági szabályainak megállapításához a következők elemzése szükséges:

- 14 Először: az 1215/212 rendelet 7. cikkének 2. pontja (illetve a 44/2001 rendelet 5. cikkének 3. pontja). Meg kell vizsgálni, hogy a más személy lakásában jogcím nélkül az e lakás birtoklására feljogosító bérleti szerződés megszűnését követően való tartózkodás jogellenes károkozásnak vagy jogellenes károkozással egy tekintet alá eső cselekménynek minősül-e.

A lengyel jog szerint – a bérloői jogok védelméről szóló törvény értelmében – a más lakásában jogcím nélkül való tartózkodás nem minősül jogellenes károkozásnak. A Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság, Lengyelország) 2007. december 7-i határozatában (ügyszám: III CZP 121/07) rámutatott, hogy „[a] megállapítások nem teszik lehetővé, hogy a bérloői jogok védelméről szóló törvény

18. cikkének (1)–(3) bekezdésében foglalt felelősség jogellenes károkozásért való felelősségnek minősüljön. E rendelkezésekben a vétkességnek mint a felelősség feltételének elhagyása nem teszi lehetővé e feltétel fennállását feltételező tényállásoknak a polgári törvénykönyv 415. cikke értelmében vett jogellenes károkozásnak való minősítését, és a polgári törvénykönyv jogellenes károkozásra vonatkozó egyéb rendelkezései alá sorolásuk sem jöhet szóba. Nincs ok továbbá azt feltételezni, hogy e rendelkezések önmagukban meghatározzák a jogellenes károkozás adott típusát [...].”

Ugyanakkor a Bíróság 2021. március 25-i ítéletében (C-307/19) kimondta, hogy az 1215/2012 rendelet 7. cikkének 2. pontja szerinti, „a jogellenes károkozással, jogellenes károkozással egy tekintet alá eső cselekménnyel vagy ilyen cselekményből fakadó igényvel kapcsolatos ügyek” fogalma magában foglalja az összes olyan kérelmet, amely az alperes felelősségének megállapítására irányul, amennyiben nem az egyik fél által a másik felé szabadon vállalt jogi kötelezettségen alapul (83. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

- 15 Másodszor: az 1215/212 rendelet 8. cikkének 1. pontja (illetve a 44/2001 rendelet 6. cikkének 1. pontja). Meg kell vizsgálni, hogy célszerű-e az elkülönített eljárásokban hozott, egymásnak ellentmondó határozatok elkerülése érdekében az ilyen díj megfizetése érdekében a valamikor a lakásban együtt élő összes családtag ellen indított ügyeket együttesen tárgyalni, és azokról együtt határozni. Ennek során a lengyel jog alapján csak a lakást ténylegesen használó személyek felelősek a díj megfizetéséért. Nincsenek a család valamennyi tagjának egyetemleges felelősségét előíró rendelkezések. Ezért az egyes családtagokkal kapcsolatban eltérő határozatok hozhatók annak megállapításától függően, hogy az adott családtag a keresettel érintett időszakban ténylegesen a vitatott lakásban lakott-e. Ez úgy tűnik, hogy annak lehetősége ellen szól, hogy e rendelkezés joghatósági okként alkalmazható legyen az ügyben.
- 16 Harmadszor: az 1215/212 rendelet 24. cikkének 1. pontja (illetve a 44/2001 rendelet 22. cikkének 1. pontja). Meg kell vizsgálni, hogy a más személy lakásának e lakás használatára feljogosító bérleti szerződés megszűnését követő, jogcím nélküli használatáért járó díj megfizetésének követelése „ingatlanon fennálló dologi jogra” vagy „ingatlan bérletére” vonatkozó ügynek minősül-e. Úgy tűnik, hogy az ilyen értelmezést a Bíróság C-386/12. sz. ügyben hozott 2013. október 3-i ítéletére tekintettel el kell utasítani.
- 17 A fent említett rendelkezések bármelyikének alkalmazhatatlansága esetében az 1215/212 rendelet 5. cikkének (1) bekezdésével (illetve a 44/2001 rendelet 3. cikkének (1) bekezdésével) összhangban az ügyben nem állapítható meg joghatóság, ami megalapozza a 2013. március 15-i kereset elutasítását.

([omissis] bíró)